

**Program wspierania rodziny i rozwoju
pieczy zastępczej w Gminie Miasto
Włocławek na lata 2022 – 2024**

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Włocławek 2021r.

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	3
1.	Wstęp.....	3
2.	Podstawa prawna.....	4
3.	Partnerzy Programu.....	4
4.	Zadania.....	5
II.	Wspieranie rodziny na terenie Gminy Miasto Włocławek- analiza działań prowadzonych w ramach Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w latach 2019-2021.....	7
1.	Osiedlowe Sekcje Pomocy Społecznej.....	8
2.	Klub Integracji Społecznej.....	8
3.	Zespół ds. Organizowania Społeczności Lokalnej.....	9
4.	Sekcja Strategii, Programów i Sprawozdawczości.....	10
5.	Świetlice profilaktyczno-wychowawcze.....	11
6.	Sekcja Specjalistycznej Pomocy Rodzinie i Interwencji Kryzysowej.....	12
7.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	13
8.	Rodziny zastępcze.....	13
9.	Usamodzielnianie wychowanków z pieczy zastępczej.....	17
10.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze.....	19
III.	Cele i kierunki działań „Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2022 – 2024”.....	20
1.	Charakterystyka miasta i demografia.....	20
2.	Zasoby instytucjonalne Gminy Miasta Włocławek w zakresie wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	21
3.	Potrzeby w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.....	23
4.	Analiza SWOT.....	24
5.	Wskaźniki.....	25
6.	Cele Programu.....	26
7.	Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2022-2024.....	28
8.	Oczekiwane rezultaty w zakresie realizacji Programu.....	29
IV.	Źródło finansowania.....	29
V.	Monitoring realizacji Programu.....	30
VI.	Zakończenie.....	30
VII.	Aneks.....	31
	Spis tabel.....	31
	Spis wykresów.....	31

Wprowadzenie

1. Wstęp

Program wsparcia rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek jest zadaniem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2020 r. poz. 821). Powołana ustawa określa kierunki działań administracji samorządowej w zakresie wspierania rodziny i organizacji pieczy zastępczej.

Założenia programu oparte są przede wszystkim na wsparciu rodziny, w której występują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Praca z rodziną naturalną obejmuje między innymi wsparcie asystenta rodziny, poradnictwo specjalistyczne, terapię oraz pomoc prawną, a także usługi realizowane w placówkach wsparcia dziennego. Zadaniem profesjonalistów jest udzielanie kompleksowej pomocy rodzinie, w której występują trudności związane z wypełnianiem swoich ról w odzyskaniu możliwości wychowawczych pozwalających na sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem we własnym środowisku rodzinnym.

W przypadku braku możliwości prawidłowego funkcjonowania rodziny ustawa określa wsparcie dziecka poza rodziną w pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej. Piecza zastępcza ma charakter okresowego pobytu. Działania osób i instytucji pomagających są nakierowane na wprowadzanie najlepszych z możliwych rozwiązań mających na celu stworzenie optymalnych warunków życia w rodzinie.

Tworzenie nowego Programu jest kontynuacją Programu Wsparcia Rodziny i Rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2019-2021 oraz jest dokumentem, który scala podejmowane działania na rzecz rodziny.

Biorąc pod uwagę aktualnie występujące niekorzystne zjawiska oraz zasoby pomocy społecznej na terenie Gminy Miasto Włocławek, należy kontynuować rozpoczęte działania usprawniające funkcjonowanie rodziny poprzez środowiskową pomoc oraz rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Podstawa prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. 1997 Nr 78 poz.483)
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r. (Dz. U. 1991 Nr 120 poz. 526)
- Ustawa z 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020r. poz.1359)
- Ustawa z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020r. poz.821)
- Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2021r. poz. 2268)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.2021r. poz. 1249)
- Ustawa z 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U.2019r. poz.2407)
- Ustawa z 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”(Dz. U. 2020r. poz. 1329)
- Ustawa z 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2020r. poz. 1057)
- Ustawa z 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2021r. poz. 1372)
- Ustawa z 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2020r. poz. 920)

Program wpisuje się w dokumenty strategiczne:

- Ocena zasobów pomocy społecznej w mieście Włocławek za 2020 rok- przyjęty uchwałą Rady Miasta Włocławek Nr XXXII/47/2021 z 20 kwietnia 2021
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020- Plan modernizacji 2020+, stanowiąca załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego NR XLI/693/13 z 21 października 2013r.
- Kujawsko Pomorski Program Wsparcia Rodziny na lata 2014-2022 „Rodzina jest najważniejsza”- stanowiąca załącznik do uchwały Zarządu województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 26/902/14 z 25 czerwca 2014r.

3. Partnerzy Programu

Realizatorem Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2022-2024 jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku. Konieczność określenia i analizy potrzeb w zakresie pieczy zastępczej przed przystąpieniem do opracowania dokumentu wymagała konsultacji z osobami i instytucjami współpracującymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie oraz

w zakresie rozwiązywania problemów związanych z rodzicielstwem zastępczym, tj. Sąd Rodzinny, ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki oświatowe, rodziny zastępcze, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Adopcyjny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Włocławek, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

4. Zadania

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku jest miastem na prawach powiatu. Realizuje szereg działań na rzecz rodziny i dziecka.

W ramach zadań gminy należy m.in.:

- ✓ opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- ✓ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- ✓ współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- ✓ sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny;
- ✓ prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W ramach zadań powiatu należy m.in.:

- ✓ opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- ✓ zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- ✓ organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- ✓ tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- ✓ prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

- ✓ organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- ✓ organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej,
- ✓ wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- ✓ kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- ✓ finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- ✓ sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ✓ przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 w/w ustawy.

II. Wspieranie rodziny i rozwoju pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasto Włocławek-analiza działań prowadzonych w ramach Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w latach 2019-2021

Analizując działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku dalej MOPR Włocławek oraz „Ocenę realizacji programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek w latach 2019-2021” stwierdzono, że we wskazanym okresie działania służb socjalnych na rzecz poprawy warunków życia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej przyniosły pozytywny skutek. Wprowadzane innowacyjne rozwiązania zmierzające do łagodzenia skutków zaistniałych negatywnych zjawisk również doprowadziły do zmniejszenia liczby umieszczeń małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W dalszym ciągu natomiast mieszkańcy miasta obejmowani są działaniami mającymi na celu pomoc w stworzeniu godziwych warunków życia.

Tabela nr 1.

Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej

Kategorie przyczyn	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	3570	6505	3313	5800	3 126	5 337
Bezrobocie	2 895	5 953	2 775	5 555	2 621	5 167
Niepełnosprawność	1 313	2 037	1 185	1 736	1 129	1 625
Długotrwała lub ciężka choroba	1 391	1 981	1 201	1 618	1 081	1 429
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1 099	3 196	1 148	3 420	748	2 347
Choroba alkoholowa	285	359	223	273	191	238
Pozostałe(sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrona macierzyństwa, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa)	625	1 384	568	1 172	480	964

Źródło: opracowanie własne.

1. Osiedlowe Sekcje Pomocy Społecznej

Pracownicy socjalni MOPR podejmowali szereg działań w ramach pracy socjalnej by pomagać osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Motywowali osoby do podjęcia pracy, poprawy trybu życia, podjęcia konsultacji ze specjalistami w placówkach specjalistycznych. Ponadto, aby uchronić dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej współpracowali m.in. z asystentami rodziny i kuratorami.

W latach 2019-2021 rodziny otrzymywały zasiłki okresowe i zasiłki celowe na zakup żywności i wyżywienia dzieci w przedszkolach i szkołach w zależności od potrzeb.

Dzięki współpracy z PKPS i Caritas Diecezji Włocławskiej rodziny objęte były pomocą w formie paczek żywnościowych.

Ponadto przy współpracy z OHP i Centrum Kultury i Edukacji „Zenit” młodzież mogła się dokształcać, a osoby w wieku aktywności zawodowej i długotrwale bezrobotne brały udział w programach aktywizacji społecznej i zawodowej.

Dzięki sponsorom i instytucjom oświatowo-kulturalnym podopieczni brali udział w różnych projektach aktywizacji społeczności lokalnej.

We wskazanym okresie rodzinom udzielana była również pomoc materialna, pomoc w formie dożywiania w szkole i szeroko rozumiana praca socjalna.

Pracownicy socjalni od dawna wychodzą poza szablonowy model pracy z rodziną, poszukują nowych metod dostosowanych do indywidualnego przypadku, wychodząc tym samym naprzeciw wyzwaniom stawianym przez zmieniającą się dynamicznie rzeczywistość.

2. Klub Integracji Społecznej

Szereg zadań Klubu Integracji Społecznej dalej KIS nakierowanych była na realizację projektów, programów, a także organizacji działań w zakresie integracji społecznej. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na wsparcie rodziny, w tym osób bezrobotnych w zmotywowaniu do aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym. Ponadto pracownicy KIS udzielali wsparcia samoorganizującym się grupom osób o podobnych problemach życiowych we współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi MOPR, jednostkami organizacyjnymi i instytucjami.

Od kwietnia 2019r. do grudnia 2021r. przez KIS był realizowany projekt dla osób z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, pełniących funkcje opiekuńcze nad dziećmi do lat 3 i ich wspieranie w powrocie na rynek pracy poprzez sfinansowanie opieki nad tymi dziećmi. Głównym liderem projektu był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu oraz 11 partnerów z województwa kujawsko - pomorskiego, w tym MOPR Włocławek. Celem projektu było zwiększenie aktywności zawodowej.

Gmina Miasto Włocławek w ramach umowy partnerskiej zawarła 102 umowy z mieszkańcami miasta, w tym z 31 osobami nieaktywnymi zawodowo (bezrobotni, na urlopiach wychowawczych). Wsparcie dla osób nieaktywnych zawodowo zarejestrowanych jako osoby bezrobotne realizował Powiatowy Urząd Pracy zapewniając udział w działaniach aktywizacyjnych i szkoleniowych, wspierających proces powrotu na rynek pracy.

3. Zespół ds. Organizowania Społeczności Lokalnej

W MOPR we Włocławku działania środowiskowe Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej dalej OSŁ w latach 2019- 2021 były realizowane przez Zespół ds. Organizowania Społeczności Lokalnej tj. organizatorów społeczności lokalnej – pracowników socjalnych i terenowych pracowników socjalnych zatrudnionych w Osiedlowych Sekcjach Pomocy Społecznej oraz przez pracownika KIS.

Do pracy ze społecznością lokalną wykorzystuje się metodę środowiskową Centrum Aktywności Lokalnej – Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej. OSŁ jest metodą budzenia aktywności społecznej w celu samoorganizowania się do rozwiązywania konkretnych problemów danej społeczności.

To metoda zakłada zaangażowanie społeczne, jako podstawowy element swojej skuteczności. Praca metodą OSŁ jest oparta na potencjale tkwiącym w społeczności, odpowiada na rozpoznane potrzeby, angażuje mieszkańców w myśl zasady: „Pomóżmy ludziom, aby pomogli sobie sami”. Metoda ta pozwala aktywizować nie tylko osoby i rodziny objęte świadczeniami z pomocy społecznej, ale również ich otoczenie, czyli społeczność lokalną tj. osoby ze środowiska funkcjonujące prawidłowo w rodzinie, czy w społeczności.

W procesie pracy ze społecznościami lokalnymi miasta Włocławek z roku na rok udaje się włączyć coraz większą liczbę nowych biernych odbiorców pomocy społecznej, którzy stali się aktywnymi uczestnikami podejmowanych wspólnie przedsięwzięć.

Praca Zespołu ds. Organizowania Społeczności Lokalnej w zakresie realizacji Modelu OSŁ ze społecznościami lokalnymi miasta Włocławek na przełomie lat 2019 - 2021 przyczyniła się do dalszego rozwoju grup społecznych w tym rodzin. Tematem łączącym społeczności w procesie aktywizacji i integracji nadal była potrzeba zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, mieszkańców miasta Włocławek. Zespół integrował grupy społeczne, rodziny, mieszkańców miasta. Ważnym elementem w planowaniu działań była również współpraca partnerska z instytucjami, NGO i podmiotami.

Zespół ds. Organizowania Społeczności Lokalnej w latach 2019-2021 zrealizował 121 projektów socjalnych z wykorzystaniem metody środowiskowej Modelu OSŁ, wśród nich były również projekty skierowane do rodzin zamieszkujących miasto Włocławek, w tym do osób korzystających ze wsparcia MOPR. Projekty realizowane przez Zespół ds. OSŁ były efektem systematycznej pracy ze

społecznościami lokalnymi oraz współpracy partnerskiej z wieloma instytucjami, stowarzyszeniami, fundacjami i przedsiębiorstwami.

4. Sekcja Strategii, Programów i Sprawozdawczości

Sekcja w ramach wsparcia rodziny i dziecka współpracowała z organizacjami społecznymi pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami w zakresie zapewnienia pomocy i wsparcia mieszkańcom miasta. Pozyskiwała środki pozabudżetowe na realizację projektów ze środków Unii Europejskiej. Organizowała i koordynowała wypoczynek dzieci i młodzieży w czasie wakacji letnich i ferii zimowych.

Tabela nr 2.

Realizacja projektów.

Lp.	Nazwa projektu/ programu	Okres realizacji
1.	Projekt pod nazwą „Rodzina w Centrum 3” realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu w partnerstwie m.in. z Miejskimi Ośrodkami Pomocy Rodzinie we Włocławku.	<ul style="list-style-type: none"> Rodzina w Centrum 2 : 1 lipca 2018r do 30 września 2020 r. (Projekt realizowany był przez Sekcję Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej), Rodzina w Centrum 3 : 1 stycznia 2021 r. -31 grudnia 2022 r.
2.	Projekt partnerski realizowany z SISE „ SUKCES”: „Włocławek- miasto aktywnych rodziców”	<ul style="list-style-type: none"> 1 marca 2018 – 30 kwietnia 2019 r.
3.	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ)	<ul style="list-style-type: none"> Lata 2014-2020
4.	Wolontariat Szansą na oddłużenie	<ul style="list-style-type: none"> Lata 2020 - 2024
5.	Pomoc rodzinom w czasie epidemii covid-19 – miejska sieć wolontariatu. Klub Wolontariusza MOPR aktywnie włączył się w działania na rzecz rodzin dotkniętych skutkami epidemii covid-19. We współpracy z Włocławskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu zorganizowano miejską sieć wolontariatu. Rodziny przebywające w kwarantannie i izolacji objęto wsparciem w postaci dostarczenia zakupów spożywczych i ciepłych posiłków, realizacji recept w aptece, a także wyprowadzania psów na spacer. MOPR współpracował z Wojskami Obrony Terytorialnej, Ochotniczym Hufcem Pracy, spółdzielnią socjalną „Lornetka”, Fundacją „Mondo Cane” jak również z 40 indywidualnymi wolontariuszami, działającymi w ramach pomocy sąsiedzkiej. Wsparciem objęto łącznie 114 rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> Marzec 2020 r. do chwili obecnej.
6.	Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze reintegracji.	<ul style="list-style-type: none"> 1 kwietnia 2021 r. – 31 marca 2023 r.
7.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. (Sekcja Strategii, Programów i Sprawozdawczości realizuje część założeń programu): <ul style="list-style-type: none"> Działalność placówek wsparcia dziennego, Organizacja kolonii letnich dla wychowanków placówek wsparcia dziennego. 	<ul style="list-style-type: none"> Program realizowany jest corocznie.

5. Świetlice profilaktyczno-wychowawcze

Na terenie Gminy Miasto Włocławek funkcjonuje pięć świetlic. Celem Świetlicy jest niesienie specjalistycznej pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz z zaburzeniami zachowań.

Tabela nr 3.

Ilość wychowanków korzystających ze wsparcia świetlic profilaktyczno-wychowawczych.

Świetlica	2019	2020	2021
Zacisze	81	64	66
Zefir	130	72	70
Zorza	107	62	53
Zachęta	78	52	57
Zapiecek	72	64	70

Równoległe do udzielania wsparcia specjalistycznego świetlice prowadzą zajęcia pozaszkolne.

Ponadto na terenie świetlic odbywały się indywidualne konsultacje z rodzicami dzieci uczęszczających do świetlicy (wspieranie i motywowanie), spotkania dotyczące zagrożeń wynikających z pandemii COVID-19 i warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców.

Tabela nr 4.

Współpraca z rodzicami dzieci korzystających z zajęć w ośrodkach wsparcia dziennego.

Współpraca z rodzicami (liczba konsultacji)	2019	2020	2021
Zacisze	11	35	14
Zefir	40	20	15
Zorza	11	8	11
Zachęta	12	19	18
Zapiecek	80	30	21

Dzieci uczęszczające do świetlic mogły skorzystać ze wsparcia specjalistów.

Pobyt w placówce wsparcia dziennego jest dobrowolny. Z oferty Świetlic mogą korzystać dzieci w wieku od 6 do 16 lat.

Rodzaje świadczonych usług:

- zapewnienie dziecku okresowej opieki i wychowania,
- rozpoznawanie trudności i problemów wychowawczych dziecka, pomoc w nauce,
- organizacja czasu wolnego, zabaw, zajęć sportowych oraz rozwój zainteresowań,

- prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w zależności od potrzeb dziecka,
- organizowanie zajęć stałych, okresowych, okazjonalnych wynikających z potrzeb dzieci oraz środowiska lokalnego,
- zapewnienie wyposażenia w przedmioty niezbędne do prowadzenia zajęć,
- zapewnienie posiłku,
- prowadzenie innych form pracy środowiskowej.

6. Sekcja Specjalistycznej Pomocy Rodzinie i Interwencji Kryzysowej

Pracownicy Sekcji w zakresie powierzonych im zadań nieustannie udzielają wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, udzielają pomocy osobom i rodzinom przeżywającym kryzysy, w tym przemoc domowej. Pomagają także w przywracaniu równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z trudnościami życiowymi. Wspierają kobiety w ciąży w formie koordynowania przez asystenta rodziny ich uprawnień. Zapewniają obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

W Sekcji udzielana jest pomoc specjalistów, w tym asystentów rodziny, psychologa, pedagoga.

Tabela nr 5.

Liczba asystentów rodziny i osób korzystających ze wsparcia.

	2019	2020	2021
Liczba asystentów	7	8	9
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	124	115	140

W 2019r. z poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) skorzystało 735 osób z 275 rodzin. Interwencją kryzysową objęto 93 osoby 222 rodzin. Ogółem z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 385 osób. Przeprowadzono ponadto warsztaty kompensacji rodzicielskich dla 7 rodzin.

W 2020r. z poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) skorzystały 542 osoby z 277 rodzin. Interwencją kryzysową objęto 326 osób ze 102 rodzin. Poradnictwem socjalnym objęto 171 osób ze 128 rodzin. Udzielono 1249 porad i konsultacji resocjalizatora. Ogółem udzielono 675 porad, w tym: prawne – 99, psychologiczne - 390 . pedagogiczne – 58, .socjalne - 128.

W 2021 r. z poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) skorzystały 585 osoby z 290 rodzin. Interwencją kryzysową objęto 287 osób z 84 (w tym procedura CiT) rodzin. Poradnictwem socjalnym objęto 302 osób z 255 rodzin. Udzielono 1783 porad i konsultacji

resocjalizatora. Ogółem udzielono 760 porad, w tym: prawne – 69, psychologiczne - 244 . pedagogiczne – 153, .socjalne – 294.

7. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Specjalistyczny Ośrodek funkcjonuje od 2020r. Pomoc udzielana jest zgodnie z zasadami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

Ośrodek funkcjonujący na terenie Gminy Miasto Włocławek dysponuje 12 miejscami noclegowymi przygotowanymi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i jest jednostką o zasięgu ogólnopolskim.

Standard podstawowych usług świadczonych przez Specjalistyczny Ośrodek obejmuje zakres:

- interwencyjny,
- terapeutyczno-wspomagający,
- zapewnienie potrzeb bytowych.

Tabela nr 6.

Liczba mieszkańek SOW dla ofiar przemocy w rodzinie.

	2019	2020	2021
liczba mieszkańek	x	6 dorosłych+ 5 dzieci= 11 osób	17 dorosłych+22 dzieci= 39 osób

8. Rodziny zastępcze

Sekcja Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej w ramach zadań zleconych pełni funkcję organizatora pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasto Włocławek. Do zadań organizatora należy zapewnienie opieki i wychowania dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej poprzez umieszczanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej i udzielanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w niej dzieci.

Powyższe wynika z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011r. (Dz.U. z 2020 poz. 821).

Rodzina zastępcza zapewnia dzieciom, które nie mogą wychowywać się w rodzinach naturalnych bezpieczne środowisko rodzinne, opiekę i wychowanie. Zaspokaja potrzeby emocjonalne, bytowe,

rozwojowe, społeczne oraz religijne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Rodzina zastępcza ma charakter czasowy. Dziecko w rodzinie zastępczej może przebywać kilka miesięcy, kilka lat, a czasem pozostaje w niej do uzyskania pełnoletności. Wszystko zależy to od indywidualnej sytuacji każdego dziecka.

Wyróżnia się następujący podział rodzin zastępczych:

- spokrewniona (wstępni lub rodzeństwo dzieci),
- niezawodowa,
- zawodowa, a w tym: pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego (opieka doraźna przez okres do 4 miesięcy (w przypadkach określonych w ustawie przedłużony do 8) nad maksymalnie 3 dzieci jednocześnie, specjalistyczna (dzieci niepełnosprawne, małeletnie matki z dziećmi, dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich), rodzinny dom dziecka (maksymalnie 8 dzieci).

Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej są objęte pomocą finansową

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania w minimalnej wysokości 746 zł miesięcznie (rodziny spokrewnione),
- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania w minimalnej wysokości 1131 zł (rodziny niezawodowe, zawodowe rodzinne domy dziecka).
- niezależnie od powyższych świadczeń, rodziny zawodowe otrzymują stałe, miesięczne wynagrodzenie,
- ponadto rodziny zastępcze zawodowe mogą liczyć na dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego, a także na zatrudnienie osoby do pomocy.

Na terenie Gminy Miasta Włocławek funkcjonują rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe.

Tabela nr 7.

Ilość rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta.

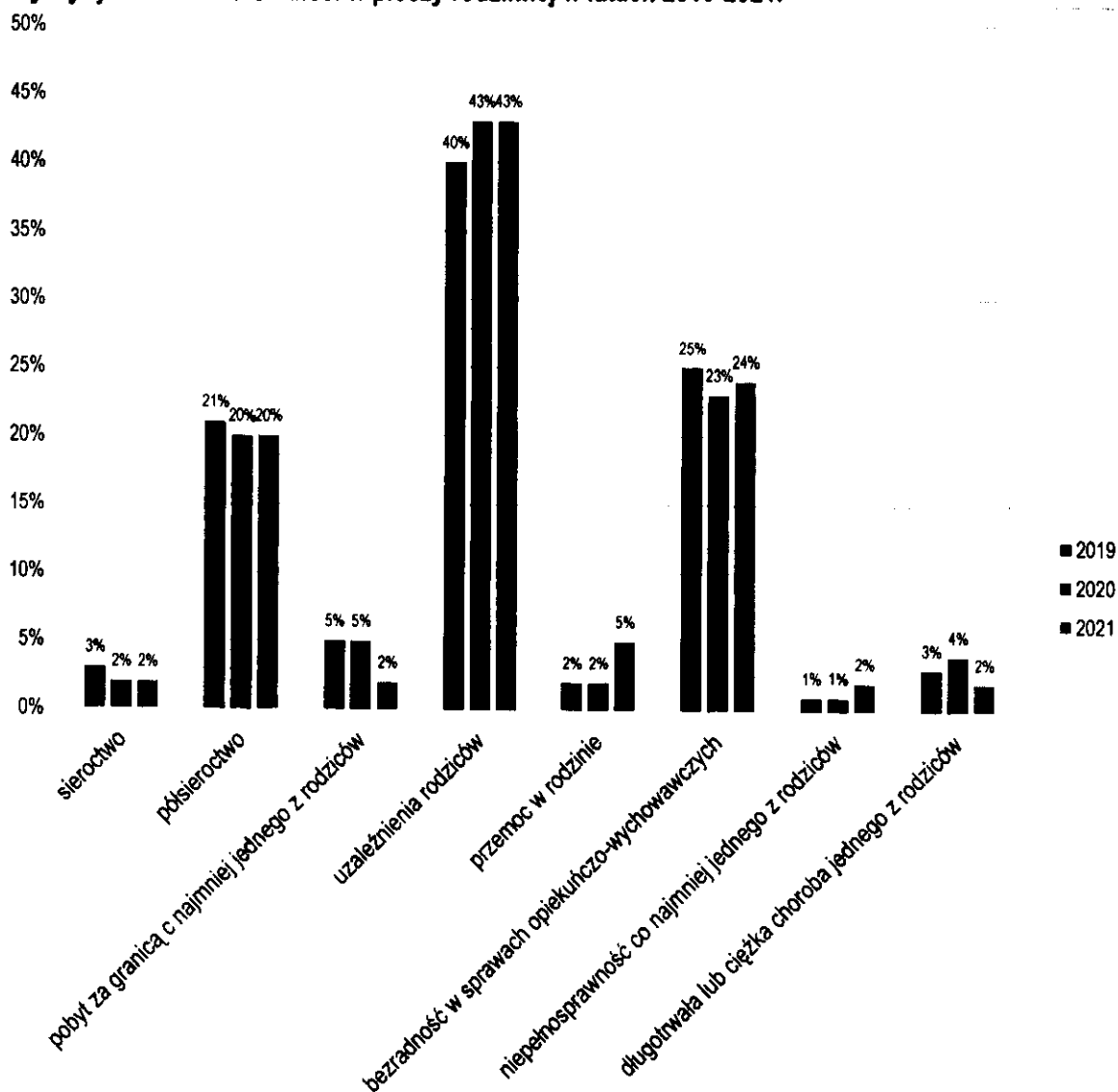
Ilość rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta	2019	2020	2021
rodziny spokrewnione	68	82	73
rodziny niezawodowe	30	42	34
rodziny zawodowe	4	4	3

Tabela nr 8

Ilość dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie miasta.

Ilość dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie miasta	2019	2020	2021
w rodzinach spokrewnionych	85	109	92
w rodzinach niezawodowych	37	53	41
w rodzinach zawodowych	13	19	11

Wykres nr 1

Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy rodzinnej w latach 2019-2021.

Źródło: opracowanie własne

W strukturze sekcji działa Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Do głównych zadań Zespołu należą:

- zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym oraz dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej,
- pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze,
- organizacja i szkolenie kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej oraz szkolenie istniejących już rodzin zastępczych,
- propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego jako najbardziej optymalnej formy opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców biologicznych,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinie zastępczej,
- bieżąca współpraca z Sądami Rodzinnymi, szkołami i placówkami oświatowymi, policją, Kujawsko- Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Tabela nr 9

Ilość kandydatów zakwalifikowanych i przeszkolonych na rodziny zastępcze.

szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze	2019	2020	2021
na rodziny spokrewnione	0	9	5
na rodziny niezawodowe	2	0	9

W ramach programu Rodzina w Centrum 16 osób uczestniczyło w szkoleniach dla rodzin zastępczych i 35 osób w warsztatach dla rodziców zastępczych.

Zespół ds. Pieczy Zastępczej corocznie na posiedzeniach zespołu dokonuje ocen sytuacji dzieci przebywających w pieczy rodzinnej i ocen funkcjonowania rodzin zastępczych.

Na zespoły zapraszani są przedstawiciele Ośrodka Adopcyjno- Opiekuńczego, kuratorzy, asystenci rodziny, pracownicy socjalni i rodzice biologiczni dzieci przebywających w omawianych rodzinach zastępczych. Celem zespołu jest analiza sytuacji rodziny i dziecka, możliwość powrotu do rodziców biologicznych bądź uregulowanie sytuacji prawnej dziecka i ewentualne umieszczenie go w rodzinie adopcyjnej. Wnioski są przekazywane do Sądu Rodzinnego we Włocławku.

Tabela nr 10.

Ilość posiedzeń Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.

	2019	2020	2021
Ilość posiedzeń	12	6	4
Liczba ocen rodzin zastępczych	34	45	20
Liczba omówieni sytuacji dzieci	233	84	63

W roku 2019- 8 rodziców uczestniczyło w posiedzeniu Zespołu.

W latach 2020 i 2021 z uwagi na pandemię COVID-19 zarządzeniem Prezydenta Miasta Włocławek z dnia 08 czerwca 2020r. nastąpiło czasowe zawieszenie wykonania ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy.

W ramach działań Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej prowadzone jest poradnictwo psychologiczne.

Tabela nr 11.

Ilość osób korzystających z porad psychologicznych.

Poradnictwo psychologiczne	2019	2020	2021
rodziny, w tym:	33	48	34
osoby dorosłe	33	47	36
dzieci	35	33	17

9. Usamodzielnianie wychowanków z pieczy zastępczej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wychowankowie pieczy zastępczej zastają objęci procesem usamodzielnienia. Celem tych działań jest podjęcie przez osobą usamodzielnianą samodzielnego, dojrzałego życia w integracji ze środowiskiem.

Osoba usamodzielnianej przyznaje się pomoc na:

1. kontynuowanie nauki,
2. usamodzielnienie,
3. zagospodarowanie.

Udzielana jest również pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia, zapewnia się również pomoc prawną i psychologiczną.

Usamodzielniany wychowanek rok przed osiągnięciem pełnoletniości wskazuje opiekuna usamodzielnienia, który wspiera go w realizacji założeń Indywidualnego programu usamodzielnienia.

Tabela nr 12.

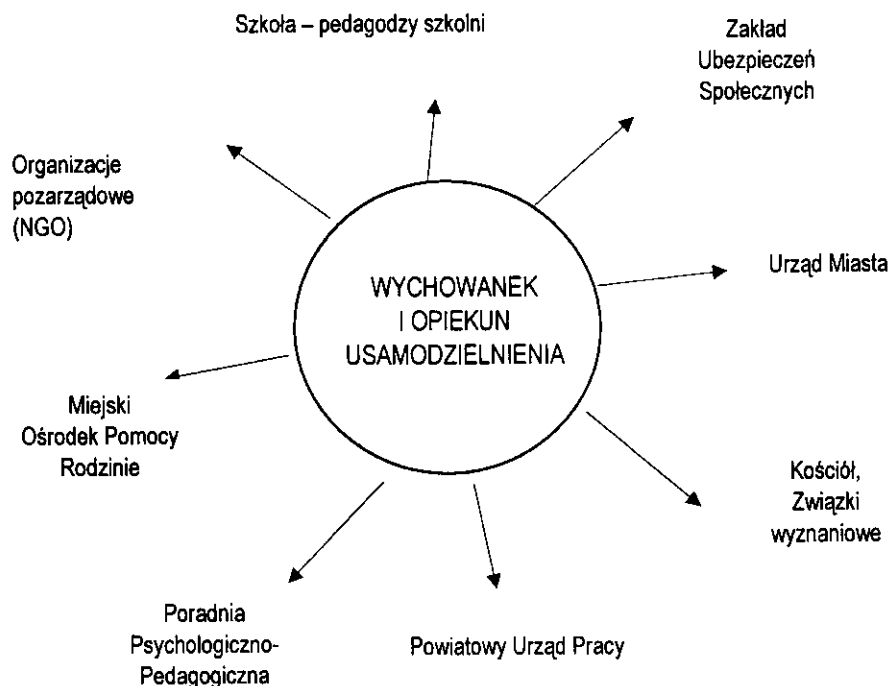
Pomoc w usamodzielnieniu się wychowanków z pieczy zastępczej.

Usamodzielnianie w latach	2019	2020	2021
	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób
Rodzinna piecza zastępcza			
Pomoc na kontynuowanie nauki	50	39	39
Pomoc na zagospodarowanie	11	6	9
Pomoc na usamodzielnienie	9	9	9
Instytucjonalna piecza zastępcza			
Pomoc na kontynuowanie nauki	37	36	29
Pomoc na zagospodarowanie	9	6	10
Pomoc na usamodzielnienie	10	7	8

Usamodzielniany wychowanek rok przed osiągnięciem pełnoletniości wskazuje opiekuna usamodzielnienia, który wspiera go w realizacji założeń Indywidualnego programu usamodzielnienia.

Wykres nr 2

Instytucje pomocowe istotne w procesie usamodzielniania na terenie miasta Włocławek

Z analizy danych wynika, iż od 2019r. zmniejsza się liczba osób usamodzielnianych podejmujących decyzję o kontynuowaniu nauki.

Na terenie Gminy Miasto Włocławek funkcjonują 2 mieszkania chronione-treningowe, w których łącznie może przebywać do 6 osób.

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się warunki sprzyjające nauce, usługi bytowe, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

W latach 2019-2021 wnioski o umieszczenie w mieszkaniu chronionym, będących w zasobach MOPR złożyło 3 wychowanków. W latach objętych oceną łącznie 7 pełnoletnich wychowanków skorzystało z pobytu w mieszkaniach chronionych.

10. Placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Placówka opiekuńczo- wychowawcza zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo i całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki.

Zgodnie z art. 80 ustawy o wspieraniu rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej, dziecko powinno być kierowane do całodobowej placówki opiekuńczo - wychowawczej dopiero po wyczerpaniu innych możliwości pomocy rodzinie naturalnej lub zapewnienia mu rodzinnych form pieczy zastępczej. Pobyt w placówce powinien mieć charakter przejściowy, tj. do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub ustanowienia rodziny zastępczej.

Na terenie Gminy Miasto Włocławek funkcjonują:

- Centrum Opieki nad Dzieckiem

(3 placówki)

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza MALUCH,

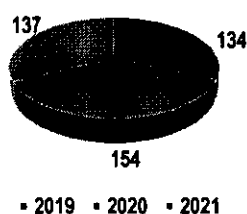
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza CALINECZKA,

- Placówka niepubliczna- Dom Dziecka im. Ks.Bp. W. Owczarka Caritas Diecezji Włocławskiej,

-Placówka niepubliczna – Integracyjny Dom Dziecka PAULINKA

Wykres nr 3.

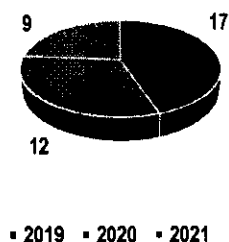
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Miasto Włocławek w latach 2019-2021

W sytuacji umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy ponosi wydatki na jego utrzymanie. W oparciu o zawarte porozumienia w latach 2019 – 2021 w placówkach funkcjonujących na terenie innych powiatów przebywało 38 dzieci pochodzących z terenu naszego miasta.

Wykres nr 4.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.

III. Cele i kierunki działań „Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2022 – 2024”

1. Charakterystyka miasta i demografia

Włocławek to miasto powiatowe, o powierzchni 8508,44 ha, położone w województwie kujawsko-pomorskim w centralnej Polsce.¹ Włocławek otoczony jest lasami i szlakami turystycznymi Gostyńsko-

¹Źródło: www.wloclawek.eu

Włocławskiego Parku Krajobrazowego oraz rezerwatu Kulin. Miasto Włocławek według stanu na dzień 31.12.2020r. liczyło 109 883 mieszkańców, w tym 58 271 mężczyzn i 51 612 kobiet²

W grudniu 2020r. stopa bezrobocia wynosiła we Włocławku 10,70% na tle 8,9% bezrobocia w naszym województwie³.

Zmiany demograficzne związane ze starzeniem się mieszkańców miasta oraz systematyczne zmniejszenie się populacji młodych osób skłaniają do zwrócenia szczególnej uwagi na prace z rodziną, stwarzając jej warunki do bezpieczeństwa socjalnego i samodzielnego wychowywania dzieci.

2. Zasoby instytucjonalne Gminy Miasta Włocławek w zakresie wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Włocławek ul. Ogniowa 8/10, tel. 54/423-23-00,
 - a) Sekcja Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej ul. Ogniowa 8/10; tel. 54/423-23-00,
 - b) Sekcja Specjalistycznej Pomocy Rodzinie i Interwencji Kryzysowej Włocławek ul. Ogniowa 8/10 tel. 54/423-23-52, ul. Żytnia 58 tel. 54/413-50-96,
 - c) Osiedlowe Sekcje Pomocy Społecznej MOPR:
 - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 1 „Śródmieście”, Włocławek, ul. Ogniowa 8/10, tel. 54/423-23-65,
 - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 2 „Zazamcze”, Włocławek, ul. Wieniecka 42, tel. 54/411-19-60,
 - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 3 „Wschód”, Włocławek, ul. Żytnia 58, tel. 54/412-23-83,
 - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 4 „Południe”, Włocławek, ul. Kaliska 7, tel. 54/413-34-60; filia „Michelin” Włocławek, ul. Kościelna 2, tel. 54/413-23-41.
 - d) Klub Integracji Społecznej Włocławek, ul. Okrzei 61 tel. 54/411-04-37
 - e) Placówki wsparcia dziennego :
 - Świetlica „Zachęta”, Włocławek, ul. Wieniecka 42, tel. 54/411-03-94,
 - Świetlica „Zacisze”, Włocławek, ul. Zakręt 8, tel. 609-986-644,
 - Świetlica „Zapiecek”, Włocławek, ul. 3 Maja 6, tel. 54/411-23-15,
 - Świetlica „Zefir”, Włocławek, ul. Kaliska 7, tel. 54/411-62-61,
 - Świetlica „Zorza”, Włocławek, ul. Żytnia 58, tel. 54/413-54-41.

² Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w mieście Włocławek za 2020 rok

³ Źródło: <http://wloclawek.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy>

2. Całodobowe placówki opiekuńczo–wychowawcze:
 - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza nr 1 „Maluch”, Włocławek, ul. Sielska 3,
 - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza nr 2 „Calineczka”, Włocławek, ul. Sielska 3, tel. 54/236-12-62,
 - Centrum Opieki nad Dzieckiem:
 - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza nr 3 Włocławek ul. Jasna 5b tel. 576496999,
 - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza nr 4 Włocławek ul. Jasna 5c tel. 793196999,
 - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza nr 5 Włocławek, ul. Łubna 17, tel. 54/233-82-64,
 - Integracyjny Dom Dziecka „Paulinka”, Włocławek, ul. Pszczela 20, tel. 54/235-52-60,
 - Dom Dziecka „Caritas” Diecezji Włocławskiej, Włocławek, ul. Leśna 2 A, tel. 54/233-00-60,
3. Urząd Miasta Włocławek – Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego, ul. Kościuszki 12 tel. 54/414-40-00,
4. Komenda Miejska Policji, Włocławek, ul. Okrężna 25, tel.: 997, 112, 54/414-54-48
5. Straż Miejska Włocławek, ul. Bojańczyka 11/13, 87-800 Włocławek, tel.: 54 414 43 22,
6. Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej, Włocławek ul. Kilińskiego 16, tel.: 54/231-10-62,
7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Włocławek, ul. Wojska Polskiego 27, tel.: 54/232-59-18,
8. Sąd Rejonowy, Włocławek, ul. Kilińskiego 20, tel.: 54/422-26-00,
9. Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Toruniu ul. Janiny Bartkiewiczówny 93; tel.: 56/657-14-60,
10. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Toruniu Oddział we Włocławku, ul. Bechiego 2 87-800 Włocławek tel./fax. 54/236-59-89,
11. Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy – Wydział Polityki Społecznej ul. Jagiellońska 3 tel. 52/349 79 13,
12. Podmioty gospodarcze, organizacje, fundacje i stowarzyszenia:
 - Fundacja „Samotna Mama”, Włocławek, ul. Okrężna 21, tel.: 54/231-91-70 – w zakresie poradnictwa prawnego oraz pomocy finansowej,
 - Biuro dla Obywatela, Włocławek, ul. Przedmiejska 5, tel.: 800-110-062 – w zakresie poradnictwa prawnego,
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Włocławek, ul. Kaliska 1, tel.: 54/411-99-86 – w zakresie edukacji,

13. Szkoły, Przedszkola oraz inne instytucje zajmujące się statutowo pomocą dziecku i rodzinie w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z zapisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Potrzeby w zakresie rozwoju pieczy zastępczej

- rozpropagowywanie w środowisku lokalnym wiedzy na temat rodzinnej pieczy zastępczej,
- pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych,
- systematyczne zwiększenie liczby zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych,
- umieszczanie dzieci w wieku poniżej 10 roku życia w rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku braku możliwości wychowania w rodzinie naturalnej,
- utworzenie rodzinnego domu dziecka,
- podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka,
- zapewnianie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym w procesie usamodzielnienia,
- pozyskanie budynku z przeznaczeniem na rodzinny dom dziecka
- współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wsparcia rodziny,
- wspieranie rodzin naturalnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez pracę socjalną i wsparcie asystenta rodziny,
- aktywizowanie społeczności lokalnej na rzecz wspierania rodzin dysfunkcyjnych,
- upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo,
- dążenie do reintegracji rodzin,
- tworzenie i realizacja programów w ramach środków zewnętrznych z programów regionalnych, ogólnopolskich i Europejskich,
- umieszczanie w mieszkaniach chronionych w celu nadzoru nad procesem usamodzielnienia wychowanków.

Przyczyn umieszczania dzieci w zastępczym środowisku wychowawczym jest wiele. Najczęściej występujące to: alkoholizm rodziców, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, zaniedbywanie dzieci, długotrwała choroba występująca w rodzinie naturalnej, uniemożliwiająca pełnienie funkcji rodzicielskich czy śmierć jednego lub obojga rodziców. Znaczna liczba spraw dotyczy interwencji w środowisku i orzeczeń Sądu Rodzinnego wydanych w trybie zarządzeń nagłych.

Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Włocławek jest nadal niewystarczająca w stosunku do liczby dzieci, które nie mogą wychowywać się w rodzinie naturalnej i należy zapewnić im wychowanie poza środowiskiem rodzinnym. W sytuacji braku możliwości zabezpieczenia opieki w rodzinnej pieczy zastępczej, z uwagi na brak osób chętnych do tworzenia rodzin zastępczych, jedynym rozwiązaniem jest tymczasowe zabezpieczenie miejsca w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji mocnych (Strengths) i słabych (Poniżej została przedstawiona analiza SWOT w obszarze dotyczącym funkcjonowania rodzin naturalnych oraz w obszarze pieczy zastępczej.

<p>Mocne strony:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współdziałanie instytucji z różnych obszarów i ich przedstawicieli w odniesieniu do problematyki pieczy zastępczej, • rozwijający się system rodzicielstwa zastępczego, podnoszenie świadomości rodziców zastępczych na temat właściwych relacji z rodzinami biologicznymi wychowanków, • wysokie kwalifikacje kadry pomocy społecznej, • bieżąca diagnoza potrzeb społeczności lokalnej, • możliwość korzystania z pomocy przez rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, • dostępność korzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistów, • tworzenie zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnego domu dziecka, • wykwalifikowana i doświadczona kadra instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nastawiona na rozwój, • działalność organizacji, stowarzyszeń, zgromadzeń wyznaniowych, • działalność placówek specjalistycznych, • funkcjonowanie systemu rodzicielstwa zastępczego, • indywidualizacja pracy koordynatorów - sposób pracy dostosowany do potrzeb rodziny, • opracowany system szkoleń kandydatów na rodziców zastępczych, • oferta placówek wsparcia dziennego skierowana do dzieci z terenu miasta, • funkcjonowanie mieszkań chronionych. 	<p>Słabe strony:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, • utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego z zakresu psychiatrii, • koncentracja mediów na negatywnych aspektach funkcjonowania niektórych rodzin zastępczych wpływająca na nieprzyjazny wizerunek rodzicielstwa zastępczego, • duża liczba interwencji w środowiskach rodzinnych, • bezrobocie i trudna sytuacja finansowa rodzin, • bezradność i wyuczona roszczeniowość, • niska świadomość społeczna o potrzebach i możliwościach w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej, • brak rodzin pomocowych, • mała oferta pracy zwłaszcza dla osób młodych, • brak lokali mieszkalnych z zasobów miasta, • brak bazy lokalowej na utworzenie rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka, • niewystarczająca liczba kandydatów na rodziny zastępcze, • długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka.
<p>Szanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje promocyjne w celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze, • popularyzacja rodzicielstwa zastępczego, 	<p>Zagrożenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak możliwości umieszczenia w pieczy małych dzieci wymagających opieki ze względu na niewystarczającą liczbę miejsc,

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze, • możliwość korzystania z doświadczenia już zatrudnionych specjalistów i koordynatorów pieczy zastępczej, • możliwość pozyskania funduszy unijnych, • tworzenie specjalistycznych rodzin zastępczych , • powołanie rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zaufania do instytucji pomocy społecznej, • niski poziom zainteresowania rodzin biologicznych korzystaniem z poradnictwa specjalistycznego, • zaburzenie więzi rodzinnych, • postępująca demoralizacja dzieci i młodzieży, • wzrost kosztów utrzymania rodziny, • trudności w znalezieniu zatrudnienia, • migracja ludności lokalnej, • patologiczne zachowania w rodzinie, • niewystarczająca współpraca między instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
--	---

Źródło: opracowanie własne

Pomoc dla rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu dzieci musi być oparta przede wszystkim na działaniach zapobiegających występowaniu niekorzystnych sytuacji zagrażającym prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Praca z rodziną naturalną w momencie wystąpienia sytuacji kryzysowej przy wsparciu specjalistów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej pozwoli przywrócić zdolność do prawidłowego wypełniania funkcjonowania rodziny i prawidłowego wypełniania zadań opiekuńczo-wychowawczych.

5. Wskaźniki

Lp.	Nazwa wskaźnika/miernika
1	Liczba osób korzystających z pomocy
2	Liczba osób korzystających z usług specjalistów
3	Liczba dzieci uczęszczających do świetlic profilaktyczno-wychowawczych
4	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku
5	Liczba uczestników projektów aktywnej integracji społecznej i zawodowej
6	Liczba postanowień sądu o umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej
7	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych
8	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych
9	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych
10	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka
11	Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych spokrewnionych
12	Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych niezawodowych
13	Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych zawodowych
14	Liczba funkcjonujących rodzinnych domów dziecka

15	Liczba wydanych opinii dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
16	Liczba wydanych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej
17	Liczba rodzin, osób i dzieci objętych poradnictwem specjalistycznym
18	Liczba postanowień sądu o umieszczenie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej
19	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej
20	Liczba osób objętych pomocą na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków
21	Liczba pełnoletnich wychowanków umieszczonych w mieszkaniu chronionym
22	Liczba udzielonych porad specjalistów (psycholog, prawnik, pedagog, pracownik socjalny)
23	Liczba osób, które skorzystały ze schronienia w SOW
24	Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny
25	Liczba zrealizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy i ilość uczestników tych programów
26	Liczba osób objętych działaniami w sytuacji przemocy w rodzinie

Źródło: Opracowanie własne.

6. Cele Programu

Cel główny

ORGANIZOWANIE SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ, WSPIERANIE W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU RÓL OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH, WSPIERANIE RODZIN ZASTĘPCZYCH I ROZWÓJ NOWYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ W GMINIE MIASTO WŁOCŁAWEK.

Cele programu w zakresie wspierania rodziny w środowisku lokalnym na terenie Gminy Miasto Włocławek

Cele szczegółowe

Promowanie wartości rodziny

- organizowanie różnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych,
- budowanie pozytywnego wizerunku rodziny poprzez kampanie społeczne, spotkania integracyjne w środowisku lokalnym,
- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych,
- organizowanie grup wsparcia.

Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu

- kontynuowanie pracy socjalnej mającej na celu rozpoznawanie deficytów rodziny,
- rozszerzanie zakresu poradnictwa specjalistycznego,
- wdrażanie programów profilaktycznych i terapeutycznych oraz realizowanie projektów własnych i partnerskich w ramach środków pozyskiwanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- objęcie większej liczby rodzin wsparciem asystenta rodziny,
- budowanie lokalnej grupy wsparcia rodziny,
- wspieranie działań na rzecz rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- pomoc dla małoletnich matek w ciąży będących w trudnej sytuacji życiowej,
- rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny,
- wsparcie rodziny w wypełnianiu ich funkcji poprzez pracę wolontariuszy,
- praca z rodziną naturalną mającą na celu wzmocnienie prawidłowej funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- ochrona rodzin przed zagrożeniami i uzależnieniami prowadzona poprzez edukację publiczną współpracę z lokalnymi mediami.

Rozpowszechnianie usług realizowanych poprzez formy wsparcia dziennego

- propagowanie form wsparcia dziennego,
- rozwój oferty dotyczącej pomocy w opiece i wychowaniu dzieci,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych,
- realizacja programów przeciw agresji rówieśniczej i uzależnieniom,
- pomoc w nadrobieniu zaległości i zaniedbań w sferze edukacyjnej.

Cel programu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasto Włocławek

Cele szczegółowe

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, zwiększenie liczby rodzin niezawodowych i zawodowych

- kształtowanie w świadomości społecznej pozytywnego wizerunku i wartości rodziny zastępczej jako środowiska wspierającego rozwój i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej,
- propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej,
- prowadzenie procedur kwalifikacyjnych dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

- organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.

Wsparcie rodzin zastępczych

- objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- objęcie rodzin zastępczych wsparciem specjalisty ds. rodziny,
- zapewnienie rodzinom zastępczym i ich wychowankom korzystania z poradnictwa specjalistycznego,
- podnoszenie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych,
- organizowanie grup wsparcia umożliwiających wymianę własnych doświadczeń związanych z rodzicielstwem zastępczym,
- organizowanie spotkań integracyjnych,
- zapewnienie wsparcia finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Poprawa jakości usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

- podejmowanie współpracy z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi i kuratorami w celu powrotu dzieci do domu rodzinnego,
- zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla wychowanków,
- udział wychowawców w szkoleniach doskonalących umiejętności zawodowe,
- organizowanie grup wsparcia dla wychowanków.

Zapewnienie wsparcia i pomocy w procesie usamodzielnienia wychowankom pieczy zastępczej

- pomoc w realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielnienia,
- umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
- zapewnienie wsparcia finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym,
- przygotowanie programu dla wychowanków funkcjonujących w mieszkaniach chronionych przy współpracy z NGO.

7. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2022-2024

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. wprowadza obowiązek planowania liczby rodzin zastępczych zawodowych. Limit ten został oszacowany na podstawie analizy potrzeb w mieście Włocławek w zakresie zapewnienia rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci, które nie mogą wychowywać się w rodzinie naturalnej, liczby kandydatów zgłaszających gotowość pełnienia funkcji

rodziny zastępczej oraz możliwości finansowych Gminy Miasto Włocławek dotyczących realizacji zadań związanych z organizacją rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 13.

Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych.

Planowany limit rodzin zastępczych	2022	2023	2024
	4	4	5

8. Oczekiwane rezultaty w zakresie realizacji Programu

- Poprawa sytuacji rodziny i dziecka.
- Zminimalizowanie negatywnych zachowań mających wpływ na funkcjonowanie rodziny.
- Wzmocnienie pozytywnego obrazu rodzinnej pieczy zastępczej w środowisku lokalnym.
- Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych.
- Utworzenie rodzinnego domu dziecka.
- Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- Nawiazywanie współpracy z rodzicami biologicznymi w celu poprawy funkcjonowania w środowisku i powrotu dzieci do rodziców.
- Współpraca z asystentami rodziny w celu przywrócenia rodzinie zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Nawiazywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami działającymi na rzecz rodziny i dziecka w celu eliminowania nieprawidłowości związanych z opieką i wychowaniem dzieci w rodzinach zastępczych.
- Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom zastępczym i przebywającym w nich dzieciom.
- Podejmowanie działań i kompleksowe wsparcie dla osób opuszczających pieczę zastępczą w procesie usamodzielniania.
- Zapewnienie możliwości pobytu w mieszkaniach chronionych osób usamodzielnianych z pieczy zastępczej.

IV. Źródło finansowania

Źródłem finansowania „Programu wsparcia rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2022-2024” będą środki z budżetu Miasta Włocławek, środki państwa w ramach dotacji na finansowanie zadań własnych i zleconych, wpływy z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasto Włocławek,

odpłatność od rodziców biologicznych oraz z pozyskanych środków z Europejskiego Funduszu Społecznego i środków pozyskanych w ramach programów celowych i resortowych wspierania dziecka i rodziny.

V. Monitoring realizacji Programu

Nieodzownym elementem towarzyszącym realizacji Programu jest jego monitorowanie. Analiza informacji dotyczących wykonywanych działań pozwoli na bieżące podejmowanie ewentualnych działań korygujących. Ocena z przebiegu realizacji będą miała odzwierciedlenie w corocznym sprawozdaniu z realizacji zadań Ośrodka, które zostaną przedłożone Radzie Miasta Włocławek.

VI. Zakończenie

Realizacja „Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2022-2024” ma na celu wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie, wspieranie rodzin zastępczych i rozwój nowych form pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek. Wsparcie pracowników socjalnych, asystentów, specjalistów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku i osób działających na rzecz rodziny i dziecka w instytucjach funkcjonujących na terenie miasta Włocławek umożliwią prawidłowe funkcjonowanie rodzin w kryzysie. Budowanie świadomości społecznej, promowanie właściwych postaw zaskutkuje prawidłowym funkcjonowaniem rodziny i możliwością wychowania dziecka w rodzinie naturalnej, co w rezultacie może przyczynić się do deinstytucjonalizacji.

Opracowanie:

Kierownik Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej
Anna Wyborska

VII. Aneks.

Spis tabel

Tabela nr 1 Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej.....	7
Tabela nr 2. Realizacja projektów.....	10
Tabela nr 3. Ilość wychowanków korzystających ze wsparcia świetlic profilaktyczno-wychowawczych.....	11
Tabela nr 4. Współpraca z rodzicami dzieci korzystających z zajęć w ośrodkach wsparcia dziennego.....	11
Tabela nr 5. Liczba asystentów rodziny i osób korzystających ze wsparcia.....	12
Tabela nr 6. Liczba mieszkanek SOW dla ofiar przemocy w rodzinie.....	13
Tabela nr 7. Ilość rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta.....	14
Tabela nr 8 Ilość dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie miasta.....	15
Tabela nr 9. Ilość kandydatów zakwalifikowanych i przeszkolonych na rodziny zastępcze.....	16
Tabela nr 10. Ilość posiedzeń Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.....	17
Tabela nr 11. Ilość osób korzystających z porad psychologicznych.....	17
Tabela nr 12. Pomoc w usamodzielnieniu się wychowanków z pieczy zastępczej.....	18
Tabela nr 13. Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych.....	29

Spis wykresów

Wykres nr 1 Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy rodzinnej w latach 2019-2021.....	15
Wykres nr 2 Instytucje pomocowe istotne w procesie usamodzielniania.....	18
Wykres nr 3. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Miasto Włocławek w latach 2019-2021.....	20
Wykres nr 4 Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.....	20

OPINIA NR 2/2022

z dnia 16.02.2022 roku

**Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego dot. projektu uchwały Rady Miasta Włocławek
w sprawie „Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto
Włocławek na lata 2022-2024”.**

Podstawa prawna : art. 41 i ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r.
o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego we Włocławku na podstawie
Uchwały Nr 2/2022 podjętej jednogłośnie w dniu 16.02.2022 r. *pozytywnie opiniuje* projekt uchwały
Rady Miasta Włocławek w sprawie „Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie
Miasto Włocławek na lata 2022-2024”.

Zbigniew Polatowski

Przewodniczący MRDPP V Kadencji

